

Економіка України в епоху штучного інтелекту

Ольга Сінельнікова,

кандидат технічних наук,

email: ol.sinelnikova@gmail.com,

ACADEMIA: <https://independent.academia.edu/OlgaSinelnikova>

Олександр Фокін,

аспірант кафедри економіки та фінансів,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: onworkfokin@krok.edu.ua,

ORCID: 0009-0006-4397-2231

Штучний інтелект (ШІ) стає ключовим фактором трансформації світової економіки. Він впливає на бізнес-процеси, ринки праці та глобальну конкурентоспроможність. ШІ здатен автоматизувати задачі, які раніше були виключно людськими, аналізувати величезні масиви даних, створювати прогнозні моделі та навіть ухвалювати рішення. Його використання є широким: від автоматизації виробничих процесів до покращення клієнтського досвіду за допомогою віртуальних асистентів. Проте адаптація економіки до епохи ШІ є не лише питанням технологій, але й викликом для суспільства, урядів і бізнесу [1] [2].

ШІ суттєво підвищує ефективність, продуктивність у багатьох галузях економіки. У сфері виробництва він автоматизує процеси, знижуючи витрати. Наприклад, роботизовані системи на основі ШІ значно покращують точність і швидкість виробничих операцій. У сфері логістики ШІ забезпечує оптимізацію маршрутів, прогнозування попиту та управління запасами, що сприяє зниженню операційних витрат. У фінансовому секторі ШІ забезпечує аналітику ринкових тенденцій, прогнозування ризиків і автоматизацію процесів трейдингу. Такі інновації дозволяють фінансовим компаніям працювати швидше, ефективніше та знижувати ймовірність помилок.

Водночас, активне впровадження ШІ ставить під загрозу традиційні робочі місця. Автоматизація рутинних завдань замінює робітників у виробничих галузях, транспорті, банківській справі. Наприклад, розвиток автопілотованих транспортних засобів може призвести до зменшення потреби в професійних водіях. Проте, разом із цим створюються нові професії, пов'язані з розробкою, впровадженням та обслуговуванням технологій ШІ. Важливо, щоб уряди й організації інвестували у програми перекваліфікації, які допоможуть працівникам адаптуватися до нових реалій [3].

ШІ також змінює бізнес-моделі компаній. Сервіси на основі штучного інтелекту дозволяють компаніям глибше розуміти поведінку клієнтів, прогнозувати їхні потреби та персоналізувати пропозиції. Наприклад, алгоритми ШІ, що аналізують споживчі уподобання, вже стали стандартом у роздрібній торгівлі, маркетингу та електронній комерції. Проте для малого бізнесу інтеграція ШІ є складнішою через високу вартість впровадження та обмежений доступ до

технологій [1][3].

Роль держави у впровадженні ШІ є вирішальною. Необхідно створити регуляторні механізми, які забезпечать баланс між розвитком технологій і зменшенням ризиків для суспільства. Наприклад, у Європейському Союзі вже введено категоризацію ризиків, пов'язаних із використанням ШІ, що дозволяє ефективно регулювати його застосування. Водночас недостатньо уваги приділяється оцінці довгострокових економічних наслідків. Це вимагає створення статистичних моделей, які враховуватимуть вплив ШІ на економіку, враховуючи інвестиції у ШІ, попит на технологічні рішення, ринок праці та освітні тренди [2].

Етичні аспекти також відіграють важливу роль у розвитку ШІ. Наприклад, алгоритми мають бути прозорими, щоб уникнути упередженості у прийнятті рішень. Також необхідно забезпечити конфіденційність даних, які використовуються для навчання систем ШІ. Захист прав людини та справедливий доступ до технологій мають стати ключовими принципами при їх розробці та впровадженні.

Підсумовуючи, економіка в епоху ШІ стоїть на порозі великих змін. Виклики, пов'язані з адаптацією, вимагають колективних зусиль урядів, бізнесу та суспільства. Розвиток ШІ може забезпечити стале економічне зростання, якщо зосередитися на інклюзивному підході, розвитку людського капіталу та регулюванні технологій. Тільки за таких умов економіка зможе ефективно адаптуватися до нових реалій, створених штучним інтелектом. На жаль, на сьогоднішній день національна стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні не враховує багатьох факторів і ризиків, а також не передбачає чітких механізмів регулювання ШІ. Під час оцінювання використовувалися дані низки країн ЄС, які не можуть слугувати надійною основою для створення стратегії розвитку ШІ в Україні [4]. Це зумовлено стрімким скороченням населення України через повномасштабне вторгнення Росії у 2022 році.

Таким чином, виникає необхідність переглянути стратегію розвитку ШІ в Україні для забезпечення більш ефективної та безпечної інтеграції нових технологій в економіку.

Ключові слова: штучний інтелект; інновації; бізнес-моделі; етика; економіка; держава.

Список використаних джерел

1. Антонов В.В. Штучний інтелект як рушій трансформаційного розвитку ринку праці. Розвиток підприємництва як фактор росту національної економіки. КІП ім. Ігоря Сікорського, 2023: сайт URL: <https://conf-keip.kpi.ua/article/view/294520>
2. Гайна Г. Тенденції розвитку штучного інтелекту в Україні, 2020: сайт URL: https://www.researchgate.net/publication/371280188_Tendencii_rozvitku_stucnogo_intelektu_v_Ukraini
3. Богом'я В., Гудзь А. Штучний інтелект: сучасний стан і перспективи застосування, 2023: сайт URL: <https://sit.nuou.org.ua/article/view/275444>
4. Міністерство освіти і науки України, національна стратегія розвитку штучного інте-

лекту в Україні 2021: сайт URL: https://wp.oecd.ai/app/uploads/2021/12/Ukraine_National_Strategy_for_Development_of_Artificial_Intelligence_in_Ukraine_2021-2030.pdf